

واریکوسل

واریکوسل بزرگ شدن وریدهای درون کیسه بیضه (اسکروتوم) است اسکروتوم کیسه پوستی شلی است که بیضه‌ها درون آن قرار دارند. واریکوسل شبیه به وریدهای واریسی است که در پا ممکن است بروز کند. حدود یک ششم مردان واریکوسل دارند.

در مردانی که دچار ناباروری هستند واریکوسل شایع‌ترین علت تولید کم اسپرم و کاهش کیفیت آن است، گرچه همه واریکوسل‌ها بر تولید اسپرم اثر نمی‌گذارند.

اغلب واریکوسل‌ها در طول زمان ایجاد می‌شوند. خوشبختانه اغلب واریکوسل‌ها به آسانی تشخیص داده می‌شوند، و اگر علامت‌دار شده باشند، می‌توان آنها را با جراحی ترمیم کرد.

علائم

واریکوسل، اغلب علامتی ایجاد نمی‌کند. ندرتاً واریکوسل درد ایجاد می‌کند که ممکن است در طول روز به علت فعالیت‌های جسمی بدتر شود و به طور شاخص با خوابیدن به پشت تخفیف می‌یابد. در طول زمان ممکن است واریکوسل‌ها بزرگ تر و چشمگیرتر شوند.

اتیولوژی

اگر چه علت دقیق ایجاد واریکوسل معلوم نیست، اما بسیاری از کارشناسان معتقدند که دریچه‌های غیرطبیعی درون وریدها مانع جریان خون طبیعی در آنها می‌شوند و پس زدن خون، به گشاد شدن وریدها می‌انجامد.

واریکوسل معمولاً در ناحیه بیضه چپ رخ می‌دهد، که به علت موقعیت ورید بیضه‌ای چپ است. اما واریکوسل در یک بیضه، برتولید اسپرم در هر دو بیضه تاثیر می‌گذارد.

در سنین ۱۵ تا ۲۵ سالگی، بیشترین احتمال بروز واریکوسل وجود دارد.

تشخیص

از آنجایی که واریکوسل معمولاً علامتی ندارد، اغلب در حین ارزیابی ناباروری یا معاینه جسمی کشف می‌شود. با این حال اگر در بیضه تان احساس درد یا تورم می‌کنید، باید با پزشک تماس بگیرید.

پزشک در معاینه جسمی، ممکن است توده غیردردناک کلاف‌مانندی را در بالای بیضه شما لمس کند. برخی از افراد، این توده را به صورت احساس کیسه‌ای از "کرم" وصف می‌کنند. اگر

این توده به اندازه کافی بزرگ باشد، پزشک هنگامی که ایستاده‌اید، می‌تواند آن را لمس کند. اگر واریکوسل شما کوچک تر باشد، پزشک ممکن است از شما بخواهد نفس عمیقی بکشید و چند ثانیه آن را نگه دارید و به پایین زور بزنید (مانور والسالوا) این مانور به پزشک کمک می‌کند، بزرگی غیرطبیعی وریدها را لمس کند.

اگر معاینه جسمی نتیجه قطعی به دست ندهد، پزشک ممکن است درخواست سونوگرافی بیضه کند. این تکنیک که در آن از امواج صوتی پرفرکانس برای ایجاد تصاویر دقیق از ساختار درون استفاده می‌شود، برای این مورد استفاده قرار می‌گیرد تا اطمینان حاصل شود علائم شما به دلیل دیگری رخ نداده است. یکی از علل چنین عارضه‌ای ممکن ست توموری باشد که بر ورید اسپرماتیک فشار می‌آورد.

عوارض

- تحلیل رفتن (آتروفی) بیضه: توده بیضه از لوله‌های سازنده اسپرم تشکیل شده است. هنگامی که این لوله‌ها در اثر عاملی مانند واریکوسل آسیب می‌بینند، ممکن است بیضه‌ها نرم شوند و تحلیل روند. روشن نیست که چه عاملی باعث تحلیل رفتن بیضه‌ها می‌شود، اما اختلال

دانشگاه علوم پزشکی شیراز
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

واریکوسل

ویژه آموزش به بیمار

تهیه کننده

سارا همتی پور- کارشناس پرستاری
سعیده میکائیلی- کارشناس پرستاری

تأیید کننده

دکتر داریوش ایرانی
(متخصص جراحی کلیه- فلوشیپ اندوآورولوژی)

منابع

پرستاری داخلی جراحی برونر و سودارث ۲۰۲۱

زمستان ۱۴۰۴

EDU-PT-100/B

گرچه واریکوسل معمولاً در دوران نوجوانی رخ می‌دهد، اما روشن نیست که آیا باید واریکوسل را در همان زمان ترمیم کرد یا نه. در صورتی که تحلیل رفتگی پیشرونده بیضه، درد یا نتایج غیرطبیعی در آزمایش اسپرم رخ دهد، ترمیم در دوره نوجوانی ممکن است ضرورت پیدا کند.

ترمیم واریکوسل ممکن است با جراحی باز، یا جراحی از طریق لاپاراسکوپ، و یا بستن ورید با بالون یا فنر از راه پوست (آمبولیزاسیون از راه پوست) انجام گیرد.

اقدامات بعد از عمل جراحی

- طبق دستور پزشک پانسمان انجام شود.
- برای کشیدن بخیه‌ها و معاینات بعدی به پزشک مراجعه کند.

در کارکرد دریچه‌های وریدها باعث تجمع خون در بیضه‌ها می‌شود و افزایش فشار وریدها و قرارگیری در معرض سموم درون خون ممکن است باعث آسیب شود.

- **ناباروری:** روشن نیست که واریکوسل چگونه باعث ناباروری می‌شود.

برخی از کارشناسان معتقدند که وریدهای بیضه، خون را در شریان بیضه سرد می‌کنند، و به این ترتیب به حفظ درجه حرارت مناسب برای تولید مناسب اسپرم کمک می‌کنند. واریکوسل با مسدود کردن جریان عادی خون، ممکن است باعث شود درجه حرارت بیضه‌ها بیش از حد بالا رود، و به این ترتیب بر تولید اسپرم و حرکت آن اثر بگذارد.

درمان

درمان واریکوسل ممکن است ضروری نباشد اما اگر نابارور هستید، یا واریکوسل شما باعث درد یا تحلیل رفتگی بیضه‌ها شده است، ممکن است لازم باشد واریکوسل را ترمیم کنید. درمان، با هدف بستن وریدهای آسیب‌دیده و هدایت جریان خون به وریدهای طبیعی انجام می‌گیرد.